

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Historia Zaringo Badensis

Schöpflin, Johann Daniel

Carolsruhae, 1763

[Caput I.]

[urn:nbn:de:bsz:31-295084](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-295084)

possederant; quodque temporibus eorum nondum invaluerat usus, Domus Illustres gentilitium à Castro ut sibi fumerent nomen.

§. III.

Zaringiæ castrum in promontanis Nigræ Silvæ Castrum Zaringen Brisgovicis, quæ Rhenum aspiciunt, supra vicum *Zeringen* situm est. Friburgo duobus millibus passuum ad aquilonem distat. Ad latus sunt Ferina, Ferentia & Glotera valles. (a) Bertoldus II. amisso Sueviæ Ducatu domicilium suum ex Neckergovicis in Sueviæ medietullio terris, in Brisgovicis suas transtulisse, arcemque hanc extruxisse videtur, quum pater ejus Teccenses vel Weilheimenses in Neckergovia, ut mox ostendemus, prætulerit. A vico subjacente vicino, qui antiquior est Castro, (b) castrum nomen accepit. (c) Unde evidens illorum error, qui ex

F 2

(a) *Wildthal, Ferenthal & Gloterthal.*

(b) Mentio vici *Zeringen* fit jam A. 1008. in diplomate Henrici II. Imp. quo bannum ferarum Brisgoviæ dedit Ecclesiæ Basil.

(c) Castrum satis mediocre, in cujus medio fuit turris rotunda, pinnata, in tres cameras divisa. Duæ aperturæ versus occasum, quarum una porta fuit, altera pinnis propior, duplex sed arcta fenestra, quæ fertiles illos Brisgoviæ & Alfatæ campos aperuit. Circa turrim habitacula à longo jam tempore destructa sunt. Rectoratus Burgundiæ, mox Zaringis concessus, castri hujus impedivit augmenta. Maximam enim vitæ suæ partem posteriores Bertoldi apud Helvetios transfugerunt Burgundos.

Carinthia nomine nomen *Zaringia* derivant, hocque ex illo prognatum & ore vulgi corruptum fuisse arbitrantur. (d)

§. IV.

Titulus
Ducalis.

Brisgovicæ chartæ, quæ annum 1052. præcedunt, Bertoldum I. modo *Comitem* appellant.

Hoc Anno Henricus III. Imperator Sueviæ Ducatum ei regendum promiserat, si Otto de Schweinfurt, Dux senex, moreretur; annulum ei suum in promissi fidem servandum porrigens; (e) unde nudo axiomate *Ducis* in monumentis ornatum cœpit. In Charta sane A. 1052. qua S. Nicolai Capella in Eistett, Brisgovicæ vico, instituitur, *Bertoldus Dux* cum *Comite Herimanno* occurrit. *Zaringica* & *Lotharingica* Domus Henricum III. benefactorem expertæ sunt. Favit Familiis ex *Alfatia* ortis. Utrique quadriennii spatio Ducatum concessit. *Lotharingiam* Gerhardus A. 1048. accepit. *Suevici Ducatus* spes certa A. 1052. concessa Bertoldo, qui ab eo tempore titulo *Ducis* est usus.

Cum autem *Caesar* Anno 1056. & sequenti Otto Dux *Suevorum* obiissent, Bertoldus noster ab *Agnete*, *impueris*

(d) ERASMUS FROELICH, in *Archontologia Carinthia* pag. 26. & Part. 2. Cap. 2. pag. 22. & 24. *Zaringiam* cum *Carinthia* confundit, omnes Bertoldos vanum *Ducis Carinthia* nomen accepisse scribens.

(e) ANNALISTA SAXO, CONRADUS URSPERGENSIS ad A. 1057. pag. 168.

Henrici IV. tutrice & matre, Sueviae Ducatum requirens, tulit repulsam. Illa enim, neglectis mariti defuncti promissis, filiam suam Mathildam Rudolpho, Rheinfeldae Comiti, in matrimonium dedit, generoque huic suo Ducatum Sueviae, praeterito Bertoldo, A. 1057. commisit, (f) atque triennio post, ut repararet injuriam, Ducatum Carinthiae Bertoldo concessit. (g)

§. V.

Carinthia veteris Norici pars, ut & Marchia Veronae, Bavarici Ducatus provinciae seculo X. censebantur.

Otto I. Germaniae Rex, Regnum Italiae A. 952. Germanico jungens, Marcam hanc ab Italiae regno avulsit, (h) Bavariaeque

Carin-
thia
Ducatus
& Mar-
chiae Ve-
ronae.

F 3

(f) HERMANNUS CONTR. ANNALISTA SAXO, CHRONICA S. PANTALEONIS ad A. 1057.

(g) HERMANNUS CONTR. ad A. 1060. „Conradus, qui Carentanis solo nomine „Ducis praefuit, moriens locum dedit: cujus Ducatum Bertholdus „Suevigena accepit.„ JOH. CHRISTOPHOR. PESLERUS, in *serie Ducum Carinthiae*, Hermanno male opponit LAMBERTUM SCHAFNAB. qui ad A. 1058. Conradi Ducis mortem refert.

(h) CONTINUATOR REGINONIS ad A. 952. & ex eo ANNALISTA SAXO apud ECCARD. *Scriptor. Germ.* Tom. I. col. 281. seq. ubi: „Berengarius „Italiam iterum dono & gratia Regis accepit regendam. Marca tantum „Veronensis & Aquilejensis excipitur, quae Henrico fratri Regis „(Bavariae Duci) committitur.

adjecit. Avulsione hac vetera illa duo contra Germanos propugnacula Italiae, Veronensis & Aquilejensis Marcae, inverfo jam ordine, Germanica contra Italos propugnacula evaserunt. At circa A. 976. Carinthia cum Marcis his, a Bavariae Ducatu distraeta, Duces peculiare accepit; (i) atque a Caesaribus Germanico Principi semper fuit commissa.

Anno 996. Otto Conradi, Ducis Franciae Orientalis, & Luitgardae Ottonis I. Imp. filiae filius, Gregorii V. Papae pater, Marcam Veronensem servavit, ut Annales Hildesheimenses (l) loquuntur. Otto *Carentanorum Dux & Veronensium Comes*, ab Henrico II. Rege Rom. ut Germanis auxilium ferret, A. 1002. in Italiam missus est. (m)

Anno 1017. Adelpetro (Adalbero) *Dux Marchiae Carentanorum* in Judicio fedit. (n)

A. 1047. *Marchiam Veronensem* ab Henrico III. Imp. accepit Guelphus III. Cunigundae, quae Azoni Estensi nupserat,

(i) Prima sane Karentanorum Ducis A. 977. memoria occurrit in Ottonis II. Imp. diplomate, Aquilejae Patriarchae dato, ap. UGHELL. *Ital. sac.* Tom. V. col. 46.

(l) LEIBNITII *Script. Brunsv.* Tom. I. p. 721.

(m) DITMARUS Lib. V. ap. LEIBNIT: loc. alleg. p. 370.

(n) MURATORII *Antiquit. Ital.* Tom. I. p. 170.

frater. (o) Obiit Guelfus hic A. 1055. improlis (p) successorem nactus Conradum, qui circa A. 1058. mortuus est, cui Bertoldus noster in Ducatu & Marchia A. 1060. Henrici IV. Imp. destinatione successit. (q)

§. VI.

Sed Bertoldina Carinthiae Ducatus & Marchiae Veronensis Zaringis ablati.
epocha vix tredecim per annos duravit.

Seniori quidem Bertoldi I. filio, Bertoldo, non modo succedendi spem fecerat, sed & patre petente Ducatum administrandum jam concesserat Imperator; & tamen fidem patri filioque datam deinceps sefellit.

Quum enim discordia ejus cum Saxoniae proceribus A. 1073. erupisset in bellum, animus ejus a Bertoldo nostro alienari visus est. Caesar cum fororio suo, Rudolpho, Duce

(o) ABBAS URSPERG. Chron. pag. 210. & MONACHUS WEINGART. in LEIBNIT. Scriptor. Tom. I. pag. 784. Ceterum in Veronensi Marchia comprehensus quoque fuerat Tarvisinus Comitatus, ab oppido Tarvisio nomen qui traxit; unde Marchia Veronensis quoque subinde *Tavistia* nuncupatur. MURATOR. Scriptor. Rer. Ital. Tom. X. pag. 70. Ducatus Carinthiae, uti Bavaricus, Saxonicus, Lotharingicus, singuli suam Marchiam, quandoque plures habuerunt.

(p) Origines Guelficae LEIBNITII &c. Tom. II. pag. 233.

(q) HERM. CONTRACT. ad A. 1060. apud PISTOR. Tom. I. pag. 299.

Suevorum, per aliquod tempus discordiam aluerat, quam Agnes mater, inter filium generumque media, utcumque sopivit; donec nimia Henrici IV. in levissimum quemque hominem propensio plerorumque Procerum animos ab eo alienasset. (r)

Tum vero & aemulatio vetus, quam Sueviae Ducatus, Bertoldo ereptus, inter Rudolphum & Bertoldum excitaverat, imminui coepit. Utrique factus est Caesar exosus. Hic suspicionum & dissidentiae plenus Marchiam Veronae, Italiae clavem, una cum juncto ei Carinthiae Ducatu, turbis cum Gregorio VII. Pontifice ortis, Marchioni sibi addicto, committendam esse, consilio politico arbitratus est. Abstulit ergo Bertoldis Ducatum cum Marchia, (s) eosque Marquardo Eppensteinio, Adelberonis Ducis filio, (t) consanguineo suo, commisit, quod A. 1073. factum esse comperimus.

§. VII.

(r) BERTOLDUS CONSTANT. ad A. 1073. „Rudolfus Dux Alemanniae & „Bertolfus Dux Carinthiorum & Welfh. Dux Bajoariae, a Rege Henrico „discesserunt: quia aliis subeuntibus consiliariis, suum consilium apud „Regem non valere perspexerunt.

(s) LAMBERTUS SCHAFFNABURG. ad A. 1073. FROELICH *Archontolog.* Cap. II. pag. 24.

(t) ANNALISTA SAXO ad A. 1057. & qui eum sequitur, CONRADUS URSPERG. ad A. 1074. novum Carinthiae Ducem Ludolphum vocant consanguineum Caesaris;

§. VII.

Idem fatum jam triennio ante expertus est illustris Dux Otto, ex Comitibus de Norheim, cui Bavariæ Ducatum Imperator ademit. Otto Ducatu privatus, titulum tamen Ducis servavit. (u) Eodem modo Bertoldus pater, & filius ejus Bertoldus, Ducis titulum, amisso quoque Ducatu cum Marchia, retinuerunt. (x)

Manente
eis Du-
cum Ti-
tulo.

Caesaris; sed Luitolfum hunc, Marquardi filium, A. 1077. demum patri in Carinthiæ successisse Ducatu, docuit FROELICH in *Archontologia Carinthiæ* pag. 24. Ulricus, Marquardi quoque filius, a Monachis Sangallensibus A. 1077. electus est Abbas & ab Henrico IV. confirmatus. Conf. BRUSCHII *Chronologia Monasterior. Germ.* pag. 419. VALVASOR in *Topographia Carinthiæ* pag. 2. periodum hanc Præfecturæ Carinthiacæ *oſtavam & Zaringicam* vocat.

(u) LAMBERT. SCHAFFNABURG. ad A. 1070. ſqq. BRUNO in *Hiſtor. Belli Saxon.* pag. 106. CHRON. MONASTERII MELLICENSIS Anno 1071. in HIER. PETZII *Scriptorib. Rev. Austriae.* Tom. I.

(x) Fallitur OTTO FRISING. Lib. I. c. 9. & post eum ANONYMUS *fragmenti hiſtorici* apud URSTISIUM auctor, pag. 84. ſcribentes, Bertoldos Duces fuiſſe dictos, nullum licet unquam habuerint Ducatum, „niſi quis „ Ducatum eſſe dicat Comitatum inter Juram & montem Jovis: vel a „ Ducatu Carentano, quem nunquam habuerunt, Ducis eos nomine „ honorandos contendat. „

Carentanum Ducatum per totos 13. annos rexere Bertoldi, quod ignoravit Otto Frising. & qui eum ſecutus eſt, Albertus Arg. Omnes

G

Scriptores & Chartæ titulo hoc eos ornarunt; nisi quod Burekhardus ineunte sec. XIII. S. Galli Monachus, (y) quod Abbatiae huic arma intulerant, Bertoldis infensus, eos appellat *Marchiones*.

Titulus hic in Marchiae Veronenfis, à Bertoldo I. administratae, memoriam filio ejus natu minori, Hermanno I. adhæsit; qui BERTHOLDO CONSTANTIENSI (z) teste, Cluniaci Anno 1074. decessit. Enimvero quid usitatus, quam ut pater, Ducatus & Marchionatus possessor, dignitatum suarum nomina inter filios dividat? Quid frequentius, quam ut principes viri, dignitatibus amissis nomina tamen earum sibi semper conferent?

Lambertus Schaffnaburgensis, qui hæc omnia exponit & vidit, Bertoldum, amisso Ducatu, vel simpliciter *Ducem*, vel *Ducem Carentinorum* constanter appellat. Altorfensibus in Suevia Guelphis, Zaringorum amicis, qui solum Imperii deinceps affectarunt, axioma Ducale ab administrato quoque aliquandiu Carinthiae Ducatu adhæsit; quum ante in Dynastarum modo & Comitum classe censerentur.

illas terras inter Juram & montem Jovis, quas Conradus Dux Zaringie ejusque filius Bertoldus IV. & nepos Bertoldus V. tenuerunt, Comitatum appellat, quæ splendidum Ducatum magnamque Transjurani Burgundie Regni partem composuerunt. Add. FROELICH *Archontologia Carinthia* pag. 5.

(y) *De Cosibus Monasterii S. Galli*, Cap. VII. in *Scriptoribus Rer. Alam.* GOLDASTI Part. I.

(z) *Chron.* ad A. 1074.

§. VIII.

Atrocitatem injuriæ, Bertoldo illatæ, denique senserat Cæsar, atque hinc Hartesburgi apud Saxones, ubi Bertoldus eum adiit, variis sermonibus animum ejus demulcens, persuadere ei studuit, Marquardum, quem ineptissimum hominem vocavit, se infcio, Principibus infciis, invasisse Carinthiam, nihilque adeo de jure suo amisisse Bertoldum. Petit ergo ab eo Cæsar, ut cum Episcopis Citicensi & Osnabrugensi se ad Saxones conferat, illosque ad pacem inducat. Bertoldus ad hoc negotium præ aliis idoneus fuit; vir summæ prudentiæ & popularis eloquentiæ, ut LAMBERTUS testatur. (a)

Bertoldi I. Acta
A. 1073.

Ille Cæsaris astutiam licet optime nosset, ejus tamen fatis fecit petito. Saxones ad omnia erant proclives, si arces, in Saxoniam exstructas destrueret Cæsar; qui petatum pertinaciter recusavit; unde omnis pacificatio facta est irrita. Ab eo tempore communia cum Rudolpho, Sueviæ Duce, Cæsaris affine & adversario, consilia agitavit Bertoldus.

Amicitiam vinculum matrimonio roboratum. Filius Bertoldi filiam Rudolphi Agnetem duxit uxorem. Inter hæc Regengerus

G 2

(a) LAMBERT. SCHAFFNAB. ad A. 1073.

quidam, Cæsaris familiaris, Rudolpho & Bertoldo Ducibus detulit, à Cæsare vitæ eorum infidias strui. Delatio, seu vera, seu ficta, movit eos, ut de Cæsare deponendo agerent consilia, quæ tamen obtestationibus atque promissis Henricus aliquamdiu avertit. Eventus hi sunt Anni 1073. quo Ducatus Carinthiæ Bertoldo ereptus. Neque tamen Bertoldus atque Rudolphus consilia hæc agitaverant soli. Moguntinus, Coloniensis, Argentinenfis & Wormatiensis Præfules; Bavariæ, Lotharingiæ & alii Duces junxerant sua. (b)

§. IX.

Acta A.
1075.

Anno 1075. Gregorius VII. Rudolpho Sueviæ Duci, & Bertoldo nostro literas scripsit, quibus eos, ne simoniæ reos recipiant, hortatur. (c) In literis his *carissimum D. Petri filium* appellat Rudolphum. Tum vero novi quoque in Saxonia motus quum fuissent exorti, Saxones denuo legatos ad Rudolphum &

(b) LAMBERT. SCHAFFNAB. ad A. 1074.

(c) Lib. II. *Epistolarum Gregorii VII.* n. 45. in ACTIS CONCIL. Tom. X. & PAULUS BERNRIEDENSIS in *Vita Gregorii VII.* Cap. 39. apud MABILLON *Vitæ Sanctor. Ord. S. Benedic.* Sec. VI. Part. II. pag. 422. & MURATOR. *Scriptor. Rer. Italicar.* Tom. III. pag. 326. HUGO FLAVINIACENSIS Part. II. *Chron. Virid.* apud LABBEUM *Bibl. nova Msc.* Tom. I, pag. 211.

Bertoldum Duces, opem eorum contra Cæsarem imploratu-
ros miserunt. Sed quum paulo ante cum Cæsare in gratiam rediissent,
arma sua cum eo contra Saxones junxerunt.

Hi victi & ad Unstrutum prostrati sunt. Sed nescio qui
factum, ut Rudolphus atque Bertoldus ex præliis reversi, animum
mutarint; contra Saxones non amplius se pugnatu-
ros professi.^(d) Novæ ergo Henrici Cæsaris expeditioni, quam mense Octobri
ejusdem anni in Saxoniam susceperat, neuter accessit; sed habito
cum Saxonibus consilio, denique perfecerunt, ut hi discedentes à
bello, Henrici Regis potestati se permitterent; Rex vero copiis
dimissis, Saxones in gratiam reciperet. Multos ex illis tum per
Germaniam distributos, & Principibus hinc inde in custodiam
traditos vixisse, retulit BRUNO. ^(e) Unde in Charta donationis,
Monasterio S. Blasii eo tempore factæ, quam Henricus V. Imp.
Anno 1125. Argentinæ confirmavit, ^(f) plures Saxoniae Principes
cum *Rudolpho Duce de Rinvelden, & Bertoldo nostro Duce*
occurrunt.

G 3

^(d) BRUNO de Bello Saxonico apud FREHER. Tom. I. pag. 194. ANNALISTA
SAXO ad A. 1075.

^(e) Loc. alleg.

^(f) HERRG. Tom. II. pag. 138.

§. X.

Deficit
ab Hen-
rico IV.
Imp.

Anno 1076. in Procerum Conventu, (g) de pace concilianda deliberantium, primo iterum loco Rudolphus, Dux Suevorum, Welfus, Dux Bajoariorum, & Bertoldus, Dux Carentinorum, nominantur, qui haud diu post Ulmæ ejusdem rei causâ convenerunt, de publica quiete semper solliciti; nondum tamen Cæsaris hostes aperti. (h) Eodem hoc anno Cæsar Rudolpho & Bertoldo Ducibus, quos præ cæteris habebat contrarios, graves infidias struxit; (i) unde hi Anno, 1077. non tantum Regi petenti denegarunt auxilia, (l) sed & in Italiam profecturo aditus omnes clausurunt, ut ab introitu eum prohiberent. Via tamen per Burgundiam Transjuranam sumta in Italiam pervenit Cæsar, ibique cum Gregorio VII. reconciliatus; brevi post denuo ejus factus est hostis. Germani ergo à Pontifice instigati, Rudolphum, Sueviæ Ducem, Anti-Cæsaem elegerunt; (m) Bertoldo nostro electionem promovente; qui Rudolpho constanter adhæsit. Rudolphus in Regem electus, solennem Gregorio VII. Pont.

(g) BERTHOLD. CONSTANT. A. 1075.

(h) LAMBERTUS loc. alleg.

(i) BRUNO de *Bello Saxonico* pag. 196.

(l) CHRON. CITIZENSE apud PISTOR. Tom. I. pag. 1144.

(m) BERTHOLDUS CONSTANT. & ANNALISTA SAXO. ad A. 1077.

nuntium destinavit, plura ei promittens, quorum in fidem filium ipse suum Rudolphum, ut & Ducis Bertoldi filium, obfides Gregorio obtulit. (n)

§. XI.

Cæsar, plenus irarum, Bertoldi nostri terras invasit, & Comitatum Provinciale Brisgovix, (o) ab eo huc usque possessum, Wernhero II. Episcopo Argentinensi, strenuo asseclæ suo, qui Monasterium Hirsaugiense, refractarium Cæsari, evertere voluerat, donavit. (p)

Cæsaris
vindicta.

(n) Conf. Oratio Gregorii VII. in Concilio Romano habita Anno 1080. in ACTIS CONCIL. Tom. X. pag. 383. & PAULUS BERNRIED. Cap. 107. apud MABILLON *Vita Sanctor.* Sec. VII. Part. II. pag. 346. ut & HUGONEM FLAVIN. *Chron. Virid.* Part. II. apud LABBEUM *Bibl. nova Mfcta* Tom. I. pag. 223. Idem postea repetitum est in Concilio Würzburgensi, eodem hoc anno a Legatis Gregorii VII. Pont. habito. ACTA CONCIL. loc. alleg. pag. 385.

(o) Comitatus hic in Brisgovicis septem Chartis seculi XI. apud HERRG. occurrit.

(p) Autographum donationis, Anno 1077. factæ, aurea bulla munitum in Episcopali Tabulario extat Tabernis Alfaticis. Vid. infra in Landgraviatu Brisgovix.

Fallitur PESLERUS in *Serie Ducum Carinthia* §. 9. existimans Bertoldum I. avitis quoque & patrimonialibus terris fuisse spoliatum, quum Comitatus ille, quo eum Imperator exuerat, ipse Comitatus Provincialis Brisgovix fuerit.

Ita Bertoldus, Ducatu Carinthiae & Marchionatu Veronae, Anno 1073. & Landgraviatu Brisgoviae Anno 1077. privatus, in possessione Dominiorum & Dynastiarum permansit, quas avito & patrimoniali, adeoque hereditario jure possederat; quibus Cæsar eum privare non ausus est. Infelix hic annus vitæ ejus quoque fuit fatalis.

§. XII.

Bellum
S. Galli.

Tum temporis quoque bellum gefsit cum Udalrico III. S. Galli Abbate, Marquardi illius, cui Carinthiae Ducatum, Bertoldo ablatum, Cæsar commiserat, filio, qui Henrici IV. partibus contra Rudolphum Suevum & Bertoldum nostrum adhæsit. In bello hoc expugnatis Zimbre & Wisneck Castris, bona S. Galli per Brisgoviam & Silvam Nigram universa Bertoldus occupavit. (g)

Cœnob.
Weil-
heim.

Neque tamen tot inter turbas civiles Bertoldus oblitus fuit rerum sacrarum. Weilhemii enim apud Stevos, in Tractu Teccensi

(g) BURCKHARDUS de *Casibus Monasterii S. Galli* Cap. VII. apud GOLDASTUM *Scriptor. Rerum Aleman.* Tom. I. pag. 68. & GALLUS OEHEMIUS in *Chron. Mft. Augiæ Divitis* ad A. 1077. Uterque Scriptor Bertoldum I. Carinthiæ Ducem & filium ejus Bertoldum II. *Marchiones*, non *Duces*, adpellat. Burcardus vixit sub Frid. I. Imp.

Teccensi Monasterium Ordinis S. Benedicti condidit, in quod focios ex Hirfaugiensi Cœnobio recepit. Donatio a Bertoldo *apud villam Neckergaugiæ Wilhelm* facta. (r)

§. XIII.

Bertoldus I. decessit Anno 1077. in Castro Lyntberg, (s) ^{Mors Bertoldi.} sepultus Hirfaugiæ. (t) Multi eum appellant *Barbatum*; (u) fed quo auctore, ignoro.

(r) Vid. *Cod. Dipl. A.* 1112.

(s) TRITHEMIUS in *Chron. Hirfaug.* A. 1077. ait, eum in quodam suo Castro *Lyntberg*, naturaliter munito, obiisse. Castrum hoc in Tractu Teccensi, ubi plures arces Bertoldinæ, situm fuisse videtur. HERZOGIUS in *Chron. Alsat.* aliique plures Limpurgum Brigoviæ ad Rhenum huc trahunt. Adde CONRADUM URSPERG. A. 1077. CHRON. CONSTANT. apud PISTOR. pag. 666.

(t) CHRONOGRAPHUS SAXO, CHRONICON S. PANTALEONIS & CONRADUS URSPERGENSIS ad A. 1077. Bertoldum ex dolore diem obiisse dicunt, delirio correptum, quum late omnia vastari ab Henrico Imp. videret. Tempus mortis ejus plerique Scriptores, Annalista & Chronographus Saxo, Conradus Ursperg. Fragmentum historicum Alberti Arg. & Joh. Trithemius in A. 1077. rejiciunt. Solus Bertoldus Constantiensis ad Annum 1078. refert.

(u) GUILLIMAN. *Habsb.* Lib. IV. Cap. III. pag. 203. CHRON. FRIBURG. pag. 4. CRUSIUS in *Annal. Suev.* Lib. VII. Part. II. Cap. III. pag. 219.

Chara-
cter.

Morte ejus Germania Principem magnæ auctoritatis amisit; qui, amisso quoque Carinthiæ Ducatu, primores inter ubique comparuit; formidabilis Cæsari. In magna constitutus fortuna dignus sane fuit majore, quam tamen semper adversam expertus est. Enimvero inter ardentibus illas Imperii & sacerdotii lites quid speraret Bertoldus, vir pacificus, nec infensus Aulæ Rom. quam detestatus est Cæsar, bonam causam male defendens, & inter corruptos aulicos ac assentatores munera ac dignitates partitus, quas indignis frequentius, quam dignis, contulerat.

§. XIV.

Uxores.

Bertoldo I. duæ tribuuntur uxores, Richwara & Beatrix. „ Dux Bertholdus primus cum thori sui consorte Domina „ Richwara,, in Charta Anno 1112. legitur, qua nepotes eorum Bertoldus III. & Conradus Duces, parentum & avorum suorum donationes, Monasterio S. Petri, in Burgundia, Brisgaugia & Neckergaugia factas, denuo confirmarunt. (x) Richwaram stirpis incertæ GUILLIMANNUS, (y) sed PISTORIUS (z) Marchionissam Carinthiæ, sine idoneo teste, appellat. Beatricis

(x) *Codex Dipl. A. 1112.*(y) *Habsburg. Lib. V. Cap. I. pag. 223.*(z) *Tab. Genealog. Zaringia Ducum, quam MANLIJ Chron. Constant. adjecit, quod extat Tom. III. Scriptor. Rer. German. PISTORII ad pag. 742.*

stirps perantiqua & nobilissima est. Fridericus II. Lotharingiae Mosellanicæ Dux, Theodoricus Ducis filius, Anno 1033. defunctus, ex conjuge Mathilda filias habuit *Beatricem* & *Sophiam*. (a) *Beatrix* nupsit Bonifacio Atestino, Tusciæ Marchioni, mater facta Mathildis, Tusciæ Comitissæ. Sophia vero, Comitissa Barri, uxor fuit Ludovici, Comitis Moncionis & Montisbeliardæ, ex quo matrimonio præter Theodericum, Montisbeliardæ & Phirreti Comitum factorem, (b) Fridericus Comes Barri & Moncionis, atque *Beatrix*, Bertoldi nostri uxor, prodierunt. Exponit hoc BERTHOLDUS CONSTANT. ad Annum 1093. quo Sophia decessit: „ Nobilissima, inquit, Comitissa Sophia, vidua Ludovici Comitis, „ mater piæ memoriæ Beatricis Ducis & Friderici Marchionis, „ in senectute bona, cum jam multos filiorum videret, diem „ clausit extremum. „ Ne vero de Beatrice Ducissa remaneat dubium, adde eundem Bertholdum Constantiensem ad Annum 1092. ubi obitum Beatricis refert; quam vocat sororem Friderici Marchionis, & uxorem quondam Bertoldi Ducis. Restat, ut probemus hanc Sophiam eam ipsam esse, de qua GENEALOGUS S. ARNULPHI loquitur. Bertholdus Constant. de Adelheidæ,

H 2

(a) *Genealogia S. Arnulphi* apud DU CHESNE *Script. Rer. Franc.* Tom. II. pag. 643.

(b) Vid. *Alfat. Illustr.* Tom. II. *Tab. genealog.* ad pag. 609. & pag. 617.

Taurinensis Comitissæ, hereditate scribens, memorat, eam pertinuisse ad filium Friderici Marchionis, ex nepte Dominae Adelheidæ susceptum. Fridericus autem Marchio filius erat Dominae Sophiæ & Ludovici Comitis; quæ matertera erat Comitissæ Mathildis, cujus Dominum id est, maritum vocat Ducem Guelphonem.

ENSTEMMA:

Fridericus I. Lotharingæ Mosellanicæ Dux, conditor
Castri Barr. SIGEBERT. GEMBL, ad A. 945.

Theodericus Lotharing. Mosell. Dux.

Theodericus II. Dux † 1033. WIPPO. Ux. Mathildis Sueva

Beatrix, ux. Bonifacii Atest.
Marchionis Tusciæ.

Sophia, Comitissa Barri, ux.
Ludovici Comitis Moncionis
& Montisbeliardæ.

Mathildis Tusciæ Comitissa
† 1115. Uxor Welphi,
Ducis Bavaricæ.

Beatrix uxor Bertoldi I.
Ducis Zaring. † 1091.

Fridericus Marchio,
Comes Moncionis
† 1091.

§. XV.

Plures Bertoldo I. liberos Tabula Genealogica, Chronico Filii Constantiensi apud Pistorium inserta, assignat; ex quibus nos Bertoldum II. Ducem, Hermannum Marchionem & Gebhardum, Episcopum Constant. notamus.

ANNALISTA SAXO & ABBAS URSPERG. (c) Bertoldo, Carinthiae Duci, filium ejusdem nominis tribuunt. Hermannum autem, qui Cluniaci obiit, factorem Badæ Marchionum, BERTHOLDUS CONSTANT. filium quoque Bertoldi Ducis appellat. (d) Tituli cum opibus patris inter Bertoldum & Hermannum divisi sunt. Senior Ducis, junior Marchionis elogio inclaruerunt. Uterque lineam suam propagavit, atque opes extendit. Linea Ducalis per Burgundiam & Arelatense Regnum, sed breviter duratura, se diffudit. Marchica durat hodieque, & ad Orientem latius se extendisset, nisi Carolus Andegavensis florentissimum Juvenem, Fridericum, pium & innocentem, A. 1268. neci dedisset. De Duce, qui filius senior Bertoldi I. fuit, acturus sum, postquam de Gebhardo, natu minore, nonnulla differuero.

H 3

(c) Chron. ad Annum 1057.

(d) Anno 1074.

§. XVI.

Gebhardus
Episcopus
Constant.

Gebhardus, Episcopus Constantiensis, appellatur *Bertoldi Ducis filius* à BERTHOLDO CONSTANT. Hermanni Contracti Continuatore. (e)

Bertoldum nostrum heic intelligi, adeoque Gebhardum fratrem fuisse Bertoldi II. & Hermanni Marchionis, idem Auctor testatur; (f) fratrem eum vocans Bertoldi illius, qui A. 1092. a Suevis, Henrico IV. Imp. contrariis, creatus est Dux. In Charta quoque Bertoldi IV. de A. 1152. (g) *Gebhardus Episcopus* avi ejus, id est, Bertoldi II. frater memoratur. Gebhardus hic doctrina & moribus celebris A. 1083. Monachus Hirsaugienfis, (h) sub celebri illo Abbate Guilielmo, atque anno sequenti ex Monacho in Episcopum Constantiensem electus, & a fratre suo, nec non a Guelfone Bavaro, cum magnis copiis in urbem Constantiam introductus est. (i)

(e) Ad Annum 1084.

(f) Ad Annum 1092.

(g) Apud SCHANNAT. *Vindem. Liter.* pag. 163.

(h) CHRON. HIRSAUG. ad A. 1083. edit. Francof. Part. II. pag. 78.

(i) BERTHOLD CONSTANT. ad A. 1084. CHRON. CONSTANT. apud PISTOR. p. 742. ponit A. 1085. CONRADUS, San - Blas. Monachus, *Chronici Burglensis* auctor, *Gilbertum* eum vocat. Editum hoc Chronicon à Rev. Patre RUSTENO HEER, & junctum *Anonymo ejus denudato*, vid. pag. 368.

In Concilio Mogunt. anni seq. præfente Henrico IV Imp. Gebhardus hic, ut Episcopatus Constant. inuasor, cum Hermanno Anti-Cæfare fuit proscriptus. (l)

In magno illo schismate Imperii & sacerdotii Pontificum Roman. partes defendit. Unde A. 1089. ab Ottone, Episcopo Ostiensi, Sedis Apostolicæ per Germaniam legato, (m) consecratus fuit Presbyter cum aliis Clericis, quos inter quoque Bertholdus Constantiensis, Chronographus ille, toties a nobis testis productus. Basileensis vero, Argentinensis, aliique ad Rhenum Episcopi Cæsareas partes tum fuerant secuti. Decretalis Urbani II. Epistola in Concilio Romano Anno 1089. in *Actis Conciliorum* (n) hoc docet. Unde à Baronio vir apostolicus nominatur A. 1100. quo Apostolicam legationem Paschalis II. confirmavit Gebhardo. Hic A. 1092. electionem fratris sui, Bertoldi II. in Ducem Sueviæ promovit; quæ a *Principibus Alemanniæ*, ut BERTHOLDUS CONSTANT. (o) scribit, inscio & invito Imperatore est facta.

(l) GALLI OEHEMII *Chron. Monasterii Augiæ Div. Mfcl.*

(m) Qui dein factus Pontifex Rom. Urbanus II.

(n) Tom. X. Labb. pag. 444.

(o) *Append. ad Herm. Contraff. A. 1092. Fragmentum Vrstif.* ad h. A. scribit:
 „ Principes Alemanniæ ad defensionem Ecclesiæ unanimiter convenerunt,
 „ sibi que ad hoc negotium exequendum fratrem Gebhardi, Constantiensis

Anno 1093. VI. Kalend. April. Popponem Metensem Episcopum; Kalendis Augusti vero Monasterium San-Petrinum Silvæ Nigræ consecravit.

Eodem anno, Gebhardi consilio habitus est apud Ulmam conventus, quo Welfus & Bertoldus Duces, alique earum partium principes compactum in duos annos contra Henricum IV. Imp. iniverunt.

Anno 1094. magnam Constantiæ Synodum celebravit, pro reformanda disciplina Ecclesiæ, cujus Acta BERTHOLDUS (p) descripsit.

Anno 1108. novam Abbatizæ San-Blasianæ Ecclesiam, quæ hodieque subsistit, dedicavit. (q)

Decessit Gebhardus Anno 1110. (r) postquam per XXVI. annos Ecclesiam Constant. varia inter fata rexisset; bis ex ea
per

„ Episcopi, Bertoldum de Zeringen, Ducem totius Sueviæ constituerunt,
„ qui nondum aliquem Ducatum habuit, etsi jam dudum nomen Ducis
„ habere consuevit.

(p) Anno 1094. *Acta Conciliorum Labbei* Tom. X. pag. 497.

(q) *Chron. S. Blasii* OTTONIS de S. BLASIO, quod periit; ex quo multa
excerpsit CASPAR. I. Abbas S. Blasii in *Orig. San-Blasianis* Mss.
Addatur Cod. Msct. San-Blasianus, cui Tit. *Ordo Operis Dei*.

(r) In anno mortis Gebhardi & in annis regiminis ejus variant scriptores.
MANLIUS in *Chron. Episcop. Constant.* apud PISTOR. & MABILLON *Annal.*
Benedict.

per Cæsareanos ejectus; (s) quin etiam A. 1107. a Paschali II. in Concilio Trecensi suspensus; quod illis consenserat, qui Mindensi Ecclesiæ Godescalcum obtruserant, quodque Archiepiscopum Magdeburgensem ordinaverat Henricum. (t)

§. XVII.

Filias num habuerit Bertoldus, ex Monumentis non Filia. liquet. Agnetem ei filiam tribuit PESLERUS, (u) quam Geysæ, Hungariæ Regi, nupsisse existimat. Legimus apud Bertholdum

Benedict. Tom. V. pag. 464. in A. 1110. conveniunt. CHRON. ELWANG. A. 1109. & BRUSCHIUS Annum 1116. ponunt. Huic assenserat MABILLON *Sec. VI. Benedict.* Part. II. pag. 801. sed verius in Annalibus rem prodidit.

- (s) Temporis hoc intervallo Gebhardus maximam partem in Brigovia apud Bertoldum Ducem Zaringiæ vixit. Vid. *Gallia Christ.* Tom. V. col. 909.
- (t) *Concilior.* Tom. X. col. 755. ubi corrupte Guichardus appellatur. Paschalis II. Papæ Epistolas quasdam ad Gebhardum vid. in *Thefauro Anecdotor.* MARTENII Tom. I. col. 336.
- (u) *Historische Nachricht der Herzogen von Zähringen, in Hannover. Anzeige* A. 1751. XIV. Stück pag. 324.

Constant. quod soror Bertoldi Ducis, Hungariæ Regina, A. 1090 decesserit. Sed hæc fuit Rudolphi Anti-Cæfaris filia, adeoque soror Bertoldi illius Suevi, quem cum Bertoldis Zaringis Peslerus aliique permulti confuderunt; ut infra docebimus. Rudolphina hæc Gifela Ladislai I. Hungariæ Regis, conjux fuisse videtur; cui nuptiis secundis Adelheidis successit.

CAPUT